

Новицька, Н.Б. Організаційно-правові основи захисту дітей від негативного впливу інформації [Текст] / Н.Б. Новицька // Права людини в умовах сучасного державотворення: теоретичні і практичні аспекти : збірник тез доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції студентів і молодих вчених (11-12 грудня 2009 р.). – Суми : УАБС НБУ, 2009. - С. 262-264.

*Н.Б. Новицька – канд. юрид. наук, доц. кафедри цивільно-правових дисциплін
Національного університету ДПС України,
член Національної експертної комісії з питань захисту суспільної моралі*

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ЗАХИСТУ ДІТЕЙ ВІД НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ ІНФОРМАЦІЇ

Інформація є середовищем існування сучасної людини, і від її якості залежить психічне і фізичне здоров'я людини, а особливо дитини. Тенденція до зниження загального морального рівня вітчизняного інформаційного простору очевидна. Найбільш незахищеними від негативного впливу інформації є молодь і діти, чий світогляд, фізичне та психічне здоров'я лише формуються, і вони як ніхто інший потребують державного захисту від шкідливої та протизаконної інформації. Саме вони формуватимуть майбутнє України, а отже держава не може залишатися осторонь проблем інформаційних та ідеологічних впливів у молодіжному середовищі.

У Конвенції про права дитини задекларовано, що інтереси дітей повинні бути пріоритетними у всіх діях, що стосуються дітей, їх права повинні бути забезпечені та захищені [1]. Незважаючи на значну увагу держав до захисту прав дітей, ці права й досі порушуються, а робота що ведеться в цьому напрямі є недостатньою.

На сучасному етапі питання контролю за розповсюдженням інформації, що здатна негативно вплинути на фізичний, психічний та моральний стан людини є невід'ємною складовою як державної політики України так і міжнародного співтовариства в цілому. У даному розумінні найбільш актуальною є проблема захисту дітей від негативного впливу інформаційного середовища.

Враховуючи потребу в захисті суспільної моралі, в національному законодавстві прийнято ряд норм, спрямованих на обмеження виробництва та обігу інформаційної продукції, що може завдати шкоди моральному стану суспільства. З метою гарантування та захисту моральності чинним законодавством передбачена юридична відповідальність (кримінальна або адміністративна) за дії, що суперечать принципам гармонійного розвитку людини, суспільства або держави. У Кримінальному кодексі України встановлено відповідальність за суспільно-небезпечні діяння, які спрямовані проти суспільної моралі, а в Кодексі України про адміністративні правопорушення закріплені діяння, які не становлять суспільної небезпеки, а є лише суспільно-шкідливими. Безпосередньо питання організації захисту суспільної моралі були врегульовані Законом України "Про захист суспільної моралі", прийнятим у 2003 році, який, на даний час, є основним законодавчим актом щодо захисту суспільної моралі в Україні [2].

Одним з основних напрямів державного регулювання обігу інформаційної продукції, що негативно впливає на суспільну мораль, згідно Закону, є створення необхідних правових, економічних та організаційних умов, які сприяють реалізації права на інформаційний простір, вільний від матеріалів,

що становлять загрозу фізичному, інтелектуальному, морально-психологічному стану населення.

Особливу увагу в Законі приділено захисту інтересів неповнолітніх. Так статтею 7 забороняється втягування неповнолітніх у діяльність щодо виробництва й розповсюдження продукції сексуального або еротичного характеру, порнографічних матеріалів, надання послуг та організацію й проведення видовищних заходів сексуального чи еротичного характеру, а також використання образів неповнолітніх у вказаній продукції. Разом з тим дана норма закону потребує удосконалення. Враховуючи вагомість проблеми захисту дітей від впливу негативної інформації, на нашу думку, необхідно більше конкретизувати положення статті та врахувати нові джерела поширення такої інформації.

Необхідно зазначити, що з метою реалізації та додержання вимог чинного законодавства у сфері захисту суспільної моралі, обігу продукції і видовищних заходів сексуального та еротичного характеру, продукції, що містить пропаганду культу насильства і жорстокості створена Національна експертна комісія з питань захисту суспільної моралі. Її повноваження та основні завдання визначені у Положенні “Про Національну експертну комісію з питань захисту суспільної моралі”. Разом з тим, основні завдання Національної комісії необхідно доповнити здійсненням заходів профілактичного та просвітницького характеру та пропагандистською діяльністю у сфері захисту суспільної моралі. На нашу думку, до повноважень Національної комісії щодо популяризації етичних цінностей, духовних і культурних надбань українського суспільства повинні відноситися: організація та проведення на загальнодержавному та регіональному рівні заходів, спрямованих на популяризацію духовності та зміцнення моральних засад громадян та залучення до їх проведення дітей і молоді; здійснення державного замовлення на підготовку та розповсюдження (демонстрацію) інформаційних матеріалів, направлених на популяризацію етичних цінностей, духовних і культурних надбань українського суспільства; здійснення державного замовлення на розробку та поширення соціальної реклами, спрямованої на популяризацію етичних цінностей, духовних і культурних надбань українського суспільства.

Зміни у законодавстві про захист суспільної моралі необхідно проводити негайно, інакше наслідки насильства в українському інформаційному просторі можуть бути невтішними – молоде покоління, якому зараз від 10 до 15 років може вирости жорстоким і без жодних засад моралі.

Проблема порушення прав дитини надзвичайно складна, і вирішувати її необхідно комплексно залучивши до співпраці правоохоронні органи, науковців та громадські організації.

Література

1. Конвенція про права дитини [Текст] // Права людини. Міжнародні договори України, декларації документи / [упоряд. Ю. К. Качуренко] – К. : Юрінформ, 1992. – С. 123–146.
2. Про захист суспільної моралі [Текст] : Закон України : [офіц. текст : за станом на 20 листопада 2003 року] // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 14. – Ст. 192.